

Міністерство освіти і науки України
Київський національний економічний університет імені Вадима
Гетьмана (м. Київ), кафедра корпоративних фінансів і контролінгу;
Харківський національний економічний університет імені Семена
Кузнеця (м. Харків), кафедра фінансів;
Одеський національний економічний університет (м. Одеса),
фінансово-економічний факультет, кафедра фінансів,
кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами

Збірник матеріалів

VIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
студентів, аспірантів та молодих вчених

м. Київ
15 листопада 2024 р.

УДК 336.7

*Малишко Є.О.,**к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту**ХНЕУ ім.С.Кузнеця**Малієва А.П.**студентка,**ХНЕУ ім. С. Кузнеця*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ

У сучасних умовах, в яких перебуває Україна, її регіони та галузі, а особливо банківські установи, потребують динамічних, якісних, глибоких і системних перетворень практично у всіх сферах суспільства, економіки та бізнесу. Головною метою ефективного функціонування банківської діяльності є контроль ризиків, раціональне використання капіталу, стратегічне планування та впровадження інноваційних технологій.

Постійний моніторинг фінансових показників та дотримання банком регуляторних вимог і підтримка високого рівня довіри клієнтів є запорукою успішного розвитку банківської діяльності. На сьогоднішній день існує велика кількість методів аналізу ефективності кредитних операцій банківських установ.

Сучасні методи аналізу ефективності кредитних операцій банків все частіше використовують інструменти Big Data, які дозволяють значно покращити процес оцінки кредитоспроможності позичальників. Збір та аналіз великих обсягів даних, як структурованих, так і неструктурованих, дозволяє банкам отримувати більш точну інформацію про фінансовий стан своїх клієнтів. Одним із ключових елементів застосування Big Data є використання альтернативних джерел інформації, таких як соціальні мережі та поведінкові дані, що значно розширює аналітичну базу. Завдяки інтеграції інструментів Big Data зі штучним інтелектом та технологіями машинного навчання банки отримали можливість створювати більш персоналізовані та точні моделі оцінки кредитоспроможності.

Ці моделі враховують не лише стандартні фінансові показники, але й альтернативні джерела інформації, такі як дані з соціальних мереж та поведінкові характеристики клієнтів [1,с.15]. Це значно підвищує точність прогнозування ризику дефолту та зменшує ймовірність прийняття неправильних рішень. Використання штучного інтелекту (ШІ) та машинного навчання дозволяє значно підвищити точність і швидкість оцінки кредитоспроможності позичальників. Створення окремих прогнозних моделей для різних категорій позичальників дозволяє банкам враховувати індивідуальні особливості кожної групи клієнтів. Наприклад, для фізичних осіб можуть бути створені моделі для оцінки кредитоспроможності на основі персональних фінансових даних (наприклад, дохід, історія погашення кредитів) та поведінкових факторів (наприклад, структура витрат або частота звернень за кредитними продуктами)[2,с.17]. Для корпоративних клієнтів моделі враховують не лише фінансові показники компанії, а й макроекономічні фактори, галузеві умови та ризики, пов'язані з конкретною компанією.

Автоматизація процесу прийняття кредитних рішень є важливим кроком у забезпеченні ефективності кредитних операцій. Завдяки автоматизованим системам банки можуть приймати кредитні рішення майже миттєво, тим самим значно скорочуючи час обробки заявок і знижуючи адміністративні витрати. Цифрові платформи та мобільні додатки стали невід'ємною частиною сучасного процесу кредитування. Мобільні додатки спрощують процес кредитування, дозволяючи клієнтам подавати заявки на кредит, перевіряти статус своєї заявки та здійснювати погашення в будь-який час і в будь-якому місці[3]. Для банків це означає прискорення всіх операцій, зниження витрат на обслуговування клієнтів і підвищення якості обслуговування, оскільки клієнтам не потрібно фізично відвідувати банк і вони можуть отримати доступ до всієї необхідної інформації та послуг через одну платформу. В результаті, автоматизація процесу прийняття кредитних рішень значно підвищила ефективність і швидкість обслуговування клієнтів, що доповнюється використанням технології блокчейн для забезпечення безпеки та прозорості транзакцій. Використовуючи блокчейн, банки можуть

знизити ризик шахрайства та бухгалтерських помилок, забезпечуючи автоматичний обмін інформацією між сторонами транзакції.

Традиційні методи скорингу часто не дозволяють точно оцінити ризики, пов'язані з позичальниками, які не мають історії користування кредитними продуктами або в минулому вчиняли правопорушення[4,с.80]. В результаті банки можуть точніше прогнозувати платоспроможність клієнта, навіть якщо він не має довгої або стандартної кредитної історії. Це дозволяє банкам виходити на нові сегменти ринку та надавати кредити людям, які раніше не мали доступу до фінансування. Банки можуть використовувати дані, отримані за допомогою поведінкового скорингу, для розробки персоналізованих кредитних пакетів на основі фінансових звичок кожного позичальника.

Висновки. Сучасні методи аналізу ефективності кредитних операцій банків є невід'ємною частиною їхнього стратегічного розвитку в умовах швидких змін у фінансовому секторі та конкурентному середовищі. Застосування технологій Big Data, штучного інтелекту, машинного навчання та блокчейну дає змогу банкам покращити точність оцінювання кредитоспроможності позичальників, мінімізувати ризики та підвищити ефективність операційної діяльності. Застосування поведінкового скорингу та співпраця з фінтех-компаніями допомагають персоналізувати кредитні продукти та уможливлюють ефективне управління ризиками, що має вирішальне значення для стійкості банківського сектору.

Список використаних джерел:

1. Рибалко А. Зайцев О. Сучасні підходи до аналізу фінансових результатів діяльності банківської установи. *Економіка та суспільство*, 2020.
2. Петряєва З. Ф. Діагностика ефективності кредитних операцій банків. *Комунальне господарство міст. Серія: Економічні науки*, 2014. С. 14-18.
3. Бугель Ю.В. Удосконалення методики оцінки ефективності кредитного процесу банку, 2015.

4. Петраковська О. В. Завдання та інформаційні джерела як складові організаційно-інформаційної моделі аналізу кредитних операцій банку. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації, 2016. С. 75-84.

УДК 336.7

Малишко Є.О.,

к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту

ХНЕУ ім. С.Кузнеця

Михайлішина О. М.

студентка,

ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

У сучасному світі фінансових послуг ефективно управління кредитним портфелем є ключовим аспектом для банків та інших фінансових установ, адже його якість безпосередньо впливає на фінансову стабільність і прибутковість. Так, останнім часом спостерігається збільшення обсягів кредитних операцій, що спричинює необхідність у здійсненні прогнозування динаміки якості кредитного портфеля банку. Основною метою управління кредитним портфелем є досягнення максимальної прибутковості при прийнятному рівні ризику. Саме прибутковість кредитного портфеля банку залежить від його обсягів та структури, а також від рівня відсоткових ставок за наданими кредитами.

Якість кредитного портфеля має вплив на ризикованість і стабільність банку, відповідно тому кредитна діяльність підлягає контролю наглядових органів. Оцінка та контроль рівня кредитного ризику є найголовнішим завданням керівництва банку при формуванні кредитного портфеля.

Головною метою банківської діяльності є попередження ризикованості, тобто оптимальне управління, що забезпечує уникнення втрати банком свої

фінансових ресурсів при здійсненні деяких фінансових операціях. Так, дослідженнями щодо вдосконалення функціонування банківської системи та процесами управління кредитним портфелем висвітлені у працях багатьох вітчизняних учених. Проте, прогнозування якості кредитного портфеля є недостатньо висвітлено, що зумовило актуальність теми дослідження.

Метою дослідження є прогнозування фінансових показників якості кредитного портфеля АТ КБ «Приватбанк» на основі аналізу часового ряду даних. Емпіричну базу дослідження склали офіційні звіти АТ КБ «Приватбанк» за останні 10 років (2014 - 2023 рр.), що дозволило отримати детальну інформацію про структуру кредитного портфеля (табл.1).

Таблиця 1

Фінансові показники діяльності АТ КБ «Приватбанк», млн.грн

Роки	Загальна сума кредитів та авансів клієнтам	Частка проблемних або знецінених кредитів
2014	180 714	541
2015	217 689	28 375
2016	227 924	184 341
2017	237 181	241 796
2018	291 936	244 419
2019	296 043	238 981
2020	232 772	178 972
2021	242 568	174 551
2022	250 496	178 561
2023	274 917	180 487

Джерело: фінансові звіти АТ КБ «Приватбанк» за 2014-2023 рр.[2].

Вдалося побудувати експоненційний тренд за показником загальна сума виданих кредитів та авансів клієнтам АТ КБ «Приватбанк» протягом 2014-2023 рр., який дозволив оцінити загальний обсяг виданих кредитів. Аналіз змін у кредитному портфелі за 10 періодів дав змогу виявити тенденції зростання або зменшення попиту на кредити, а також виявити сезонні коливання, що представлено на рис. 1.